

Бригадни генерал Предраг Симовић, начелник Управе за телекомуникације и информатику

Развој савременог система

Од припадника службе телекомуникација увек се захтевало да поседују одговарајућа знања из области електронике, електротехнике и телекомуникација. Данас, када су истовремено у употреби телекомуникациони уређаји и системи старије генерације, а и они код којих су заступљене савремене информационе технологије, тај захтев је проширен и на знања из области информатике. Ради унапређења способности Војске Србије у области командовања и искоришћења информационог простора, нужно је завршити модернизацију телекомуникационо-информационог система, тежишно мобилне компоненте, увести у оперативну употребу стратешке информационе системе, те обезбедити потребну информациону безбедност.

Припадници службе телекомуникација Војске Србије 20. септембра обележавају свој дан. Пре деведесет седам година, 1916. на Крфу, на тај дан донета је Уредба о војном телеграфу, у оквиру реорганизације и припрема наше војске за ослобођење отаџбине. Доношењем Уредбе постављене су основе организације веза у српској војсци, које су се развијале и осавремењавале у складу с развојем војске, све до данашњих дана.

Бригадни генерал Предраг Симовић, начелник Управе за телекомуни-

Важно је истаћи да припадници службе телекомуникација у све већој мери задатке извршавају заједно са припадницима информатичке службе. Резултат тога јесу савремени телекомуникационо-информатички сервис, који се пружају корисницима.

■ *О којим сервисима је, заправо, реч?*

– Поменућу једну карактеристичну врсту сервиса, а то је сервис размене електронски потписаних докумената електронским сертификатима, које генерише наше сертификационо тело на идентификационим документима. Сервис користимо у заштићеној рачунарској интранет мрежи, коју смо проширили према корисницима у складу с материјалним могућностима. У периоду између два празника интензивирана је примена овог сервиса јер он, поред једноставности коришћења, обезбеђује велику брзину преноса информација, економичност и, што је најважније, све потребне безбедносне карактеристике које се односе на заштиту података и информација.

■ *Шта је суштина савремених сервиса?*

– Постојање података и информација пре и у току борбених дејстава не гарантује и њихову успешну експлоатацију. Податак на правом месту, у право време и у разумљивом облику и контексту, представља предуслов за употребљиву информацију. Задатак службе телекомуникација, заједно с информатичком службом, јесте да регистровани податак претвори у употребљиву информацију и достави је доносиоцима одлука у реалном времену, у складу с расположивим техничким и људским капацитетима.

■ *Телекомуникационо-информациони системи све су чешће изложени нападима из сајбер простора. Како их штитимо у нашем систему одбране?*

– Војни телекомуникационо-информациони систем захтева савре-

не и безбедне системе за заштиту тајних података и информација. Познато је да се системи, који почивају на примени криптолошких решења, успешно бране од таквих и сличних напада. У нашем систему примењена су криптолошка решења, која су развијена сопственим снагама. Ово је важна чињеница коју треба истаћи јер

имамо потпуну независност решења која се односе на заштиту тајних података и информација, што је заслуга кадра из наведене области.

Та врста независности има шири, национални значај зато што само сопствена решења у овој области обезбеђују сигурну заштиту података и информација. Уколико би ослонац без-

бедности информација био заснован на страним решењима, то би значило постојање зависности у кључној области заштите – криптолошкој заштити.

Веома важна карактеристика садашњег телекомуникационо-информационог система, с аспекта безбедности информација и података, јесте да обезбеђује њихов заштићен пренос у много широј мери у односу на ранији период. Ширина покривености криптолошком заштитом повећаће се увођењем у употребу нових хардверских решења, која су развиле поједине домаће фирме. Степен покривености система криптолошком заштитом у овом тренутку зависи од финансија, а савременост такве заштите од квалитета истраживачког криптолошког кадра, који ствара таква решења.

Уочавајући нове ризике и претње по безбедност информација, наша управа је покренула иницијативу, коју

је подржао и начелник Генералштаба, за успостављање снага за информациону безбедност и сајбер одбрану, чиме ће се унапредити способност Војске Србије за одбрану од штетног деловања из сајбер простора.

■ *Шта ошјежава развој интегрисаног телекомуникационо-информационог система у Министарству одбране и Војсци Србије?*

– Наш крајњи циљ јесте развој савременог интегрисаног телекомуникационо-информационог система и реализација пројекта је у току. Треба истаћи да постоје и објективне тешкоће у његовом развоју без обзира на то што пројекат има приоритет у развоју наше војске. Хроничан недостатак финансијских средстава за реализацију набавки савремене опреме и ове године у значајној мери утиче на динамику развоја и опремања система. Чињени-

ца је да ће, уколико се настави и у будућности неповољан тренд обезбеђења финансијских средстава, неповољно утицати на достизање пројектованих оперативних способности јединица Војске Србије. Наиме, наше јединице се неће моћи опремити савременим телекомуникационим и информатичким средствима, што ће отежати извршавање задатака.

■ *Који су планови Управе у наредном периоду?*

– С обзиром на то да ову годину карактерише неповољна финансијска ситуација, која је успорила набавке, очекујемо да наредна година буде боља када је реч о опремању јединица Војске модерном телекомуникационом опремом.

Планирамо да у 2014. години наставимо модернизацију покретне компоненте система, одржавање његове непрекидности функционисања у прелазном периоду до потпуног опремања јединица новим системима и уређајима.

Опремање наших учесника мултинационалних операција савременим телекомуникационим средствима, учешће у међународним вежбама, праћење и прилагођавање савременим трендовима у области војних телекомуникација, јесу задаци у предстојећем периоду.

Генерално, ради унапређења способности Војске Србије у области командовања и искоришћења информационог простора, нужно је завршити модернизацију система, тежишно мобилне компоненте, увести у оперативну употребу стратешке информационе системе и основне сервисе командно-информационих система, те обезбедити информациону безбедност у складу с доктринарним документима и приоритетима који проистичу из плана развоја система одбране. Наравно, овај процес ће зависити од расположивих финансијских средстава и реализоваће се у наредном средњорочном плану развоја. ■

Владимир ПОЧУЧ
Снимио Горан СТАНКОВИЋ

РЕАЛИЗОВАНИ ЗАДАЦИ

– У периоду између два празника настојали смо да се опремимо савременим телекомуникационим уређајима, као и одговарајућим средствима за јединице које се упућују у мултинационалне операције или су ангажоване на обезбеђењу административне линије према Косову и Метохији у Копненој зони безбедности. Такође, у 2013. години, Управа за телекомуникације и информатику је, уз ангажовање припадника службе из Бригаде везе и органа за телекомуникације и информатику оперативних састава Војске, доградила организацију и унапредила телекомуникационо-информатичко обезбеђење јединица ангажованих у мултинационалној операцији у Либану.

Наставили смо са учешћем у пројектовању, интеграцији и уградњи нове телекомуникационе опреме на платформе моторних возила, као и њиховом опитовању ради што бржег увођења у оперативну употребу у јединицама наше војске.

Уз ангажовање на поменути задацима, припадници службе телекомуникација, који су одговорни за планирање и организовање телекомуникационо-информатичког обезбеђења, успешно су оспособљавани за овладавање техникама и процедурама планирања неопходним у раду с уређајима софистициране технологије, којима се врши опремање. Нове технике планирања условиле су измену досадашњих системских докумената за телекомуникационо-информатичко обезбеђење, као и замену „планова везе“ новим „плановима телекомуникационо-информатичког обезбеђења“. Овај обиман посао захтевао је ангажовање великог броја старешина свих специјалности службе телекомуникација, јер није било речи само о формалним изменама појединих докумената, већ о дизајнирању нових која имају елементе неопходне за припрему, програмирање параметара и рад новонабављених телекомуникационих уређаја.